Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0524U000263

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 01-08-2024

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мулкохайнен Вікторія Анатоліївна
2. Viktoriia A. Mulkokhainen

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3455-6942

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 17.00.07

Назва наукової спеціальності: Дизайн

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 30-08-2024

Спеціальність за освітою: «Українська мова та література» (магістр), «Графічний дизайн і реклама» (бакалавр)

Місце роботи здобувача: Приватний вищий навчальний заклад "Київський університет культури"

Код за ЄДРПОУ: 31028309

Місцезнаходження: вул. Чигоріна, буд. 20, Київ, 01042, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 26.102.07

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет технологій та дизайну

Код за ЄДРПОУ: 02070890

Місцезнаходження: вул. Мала Шияновська, буд. 2, Київ, 01011, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214159

Місцезнаходження: вул. Євгена Коновальця, буд. 36, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18.31.41, 18.01, 60.29.29, 18.32.01

Тема дисертації:

1. ДИЗАЙН КНИГИ У КОНТЕКСТІ УКРАЇНСЬКОЇ ПРОЄКТНОЇ КУЛЬТУРИ 1950-Х – 2020-Х РОКІВ

2. BOOK DESIGN IN THE CONTEXT OF UKRAINIAN PROJECT CULTURE OF THE 1950s — 2020s

Реферат/анотація:

1. У дисертації висвітлено трансформаційні процеси і специфічні прояви в дизайні української книги у контексті вітчизняної проєктної культури 1950-х – 2020-х років, оскільки саме з другої половини XX століття дизайн книги сформувався в Україні як цілісне і повноцінне явище. Зокрема, цей період позначився в українському художньому просторі появою яскравих, самобутніх митців, чия творчість розкриває вже нові змісти, не лише демонструючи образно-естетичну самоцінність, а й провокуючи подальші наукові дискусії та дослідження. Доробок кожного з цих майстрів складає сьогодні унікальне явище, яке через призму авторської творчої концепції розкриває феномен часу. Наведені приклади творчих проєктів є концептуально показовими для даного дослідження, адже досить виразно окреслюють потужності художнього простору аналізованого періоду і книжкову проєктну культуру у розмаїтті мистецьких вимірів, що не лише визначає періоди розвитку вітчизняного дизайну книги та пов'язану з ним проблематику, а й пропонує нові вектори наукових досліджень. Порушена наукова проблема висвітлюється через вивчення книжкового дизайну в його проєктному, художньо-образному, конструктивному, іміджетворчому, візуально комунікативному,

агітаційному та інших аспектах, що з сучасною стрімкою динамікою впровадження інноваційних технологій проєктування набуває особливо актуального значення. У ході дослідження було опрацьовано дві групи джерел (зразки книжкової графіки, створені на теренах України протягом 1950 х – 2020 х років, представлені в окремих колекціях музеїв, у приватних зібраннях, в архівах окремих видавництв і бібліотечних фондах, та група зразків книжкової графіки, експонованих у просторі книжкових виставок, ярмарків та фестивалів, а також опублікованих на тематичних веб-сторінках ЗМІ, на офіційних сайтах книжкових видавництв, інших дотичних до галузі книговидання державних та приватних установ, оприлюднені у матеріалах приватних колекцій), на основі чого зроблено відповідні висновки. Визначено, що художньо-проєктні прояви українських книжкових видань мають наскрізну трансформативну траєкторію від давньої книги до сучасної через низку етапних подій, що розкривається в історико-контекстуальному аспекті дослідження для об'єктивного відтворення ретроспективного вектора розвитку вітчизняного дизайну книги з урахуванням історичного підґрунтя. Доведено, що художники-дизайнери української книги (Г. Якутович, В. Юрчишин, В. Чебаник, В. Лопата, С. Якутович, І. Остафійчук, В. Мітченко, В. Перевальський, К. Лавро, А. Будник та інші) впродовж останніх сімдесяти років активно інтерпретували й творчо переосмислювали досвід попередників, акцентуючи при цьому питання форми, пластичного моделювання, архітектури й архітектоніки книги, її нових проєктних різновидів, графічної семантики, а також проблеми стилізації, образних характеристик та ергономічності проєктів. Запропоновано систематизацію художньо-проєктних засобів за трьома основними категоріями: графіка (ілюстрації, декоративне оздоблення, художньо-виразні засоби); конструкція (функціональність та структурно-формальне вирішення кодексу з усіма супутніми елементами у контексті архітектури книги); верстка (взаєморозташування текстово-зображувальних блоків, типографіка, композиція розворотів та цілісність книжкового ансамблю). Дослідженням підтверджено, що дизайн сучасної української книги яскраво ідентифікується на тлі аналогічної друкованої продукції інших європейських країн як унікальний національний продукт, що вирізняється стилістичною контрастністю, художньо-образною складністю, графічною деталізацією, декоративізмом, концептуальною еклектичністю, широкою інструментально-технологічною палітрою.

2. The dissertation highlights the transformational processes and specific manifestations in the Ukrainian book design in the context of the national project culture of the 1950s - 2020s, since it was in the second half of the twentieth century that book design was formed in Ukraine as a holistic and full-fledged phenomenon. In particular, this period was marked by the emergence of bright, original artists in the Ukrainian artistic space, whose creativity reveals new meanings, not only demonstrating figurative and aesthetic value, but also provoking further scientific discussions and research. Today, the work of each of these artists forms a unique concept that reveals the phenomenon of time through the prism of the author's creative concept. The above examples of creative projects are conceptually significant for this study, as they quite clearly outline the power of the artistic space of the period under analysis and the book project culture in a variety of artistic dimensions, which not only defines the periods of national book design and related issues development, but also offers new vectors of scientific research. The raised scientific problem is highlighted through the study of book design in its project, artistic and figurative, constructive, image-making, visual communication, promotional and other aspects, which is especially relevant in the context of the current rapid dynamics of the innovative design technologies introduction. The study covered two groups of sources (samples of book graphics created in Ukraine during the 1950s-2020s, represented in individual museum collections, private collections, archives of individual publishing houses and library collections, and a group of samples of book graphics exhibited at book exhibitions, fairs, and festivals, as well as published on thematic media web pages, official websites of book publishers, and other public and private institutions related to the field of book publishing, and published in private collections), on the basis of which the relevant conclusions were drawn. It is determined that the artistic and design manifestations of Ukrainian book editions have a transversal transformative trajectory from the ancient book to the modern one through a series of milestones, which is revealed in the historical and contextual aspect of the study for an objective reproduction of the retrospective vector of the national book design development, taking into account the historical background. It is proved that the Ukrainian book artists-designers (H. Yakutovych, V. Yurchyshyn, V. Chebanyk, V. Lopata, S.

Yakutovych, I. Ostafiychuk, V. Mitchenko, V. Perevalskyi, K. Lavro, A. Budnyk, and others) have been actively interpreting and creatively rethinking the experience of their predecessors over the past seven decades, focusing on the issues of form, plastic modelling, architecture and architectonics of the book, its new design varieties, graphic semantics, as well as the problems of stylisation, figurative characteristics, and ergonomics of projects. The author proposes a systematisation of artistic and design tools into three main categories: graphics (illustrations, decorative finishing, artistic and expressive means); construction (functionality and structural and formal solution of the code with all related elements in the context of book architecture); layout (interposition of text and image blocks, typography, spread composition and book ensemble integrity). The study confirms that the design of a contemporary Ukrainian book is clearly identifiable against the background of similar printed products from other European countries as a unique national product, distinguished by stylistic contrast, artistic and figurative complexity, graphic detail, decorativism, conceptual eclecticism, and a wide range of tools and technologies.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Олійник В. Етапи трансформацій українського книжкового дизайну «перехідної доби» (1980–1990-х років). Деміург: ідеї, технології, перспективи дизайну. Київ: КНУКіМ. 2018. Вип. 2. С. 51–68. DOI: https://doi.org/10.31866/2617-7951.2.2018.154677.
- 2. Олійник В., Семенчук Н. Авангардні витоки швейцарського стилю та його експлікація в сучасному веб-дизайні. Деміург: ідеї, технології, перспективи дизайну. Київ: КНУКіМ. 2019. Вип. 2. С. 104–115. DOI: https://doi.org/10.31866/2617-7951.3.1.2020.207547.
- 3. Олійник В., Болтенков А. Шляхи підвищення ефективності засвоєння функціоналу графічних редакторів (на матеріалах навчального практикума з дисципліни «Комп'ютерні технології в дизайні»). Деміург: ідеї, технології, перспективи дизайну. Київ: КНУКіМ. 2021. Том 4, № 2. С. 276–290. DOI: https://doi.org/10.31866/2617-7951.4.2.2021.246853.
- 4. Олійник В. Книги видавництва «Дніпро» у контексті українських графічних тенденцій. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2021. № 37. С. 56–62. DOI: https://doi.org/10.24919/2308-4863/37-2-11.
- 5. Олійник В. Оптимізація викладання комп'ютерного дизайну в умовах дистанційного навчання. KELM (Knowledge, Education, Law, Management). Lublin, 2021. Vol. 3. №5(33)/2020. P. 31–37. URL: https://kelmczasopisma.com/en/jornal/24
- 6. Oliynik V. A graphic novel as a popular genre of book publishing in the context of modern design. Linguistics and Culture Review, 2021, 5 (S4). P. 942–954. URL: https://lingcure.org/index.php/journal/article/view/1742
- 7. Udris-Borodavko N., Bozhko T., Vezhbovska L., Chuieva O., Oliinyk V., Hordiichuk Y. As principais tendências no desenvolvimento do design gráfico como ferramenta de comunicação visual na sociedade da informação. Laplage Em Revista, 2021, Vol. 7, № 3. P. 33–41. DOI: https://doi.org/10.24115/S2446-62202021731254 [WoS].

- 8. Олійник В. Український моушн-дизайн у контексті сучасного медіа-арту. Деміург: ідеї, технології, перспективи дизайну. Київ: КНУКіМ. 2022. Том 5, № 2. С. 261–269. DOI: https://doi.org/10.31866/2617-7951.5.2.2022.266917.
- 9. Олійник В. Українська ілюстрація: сучасні інтерпретації класичних форм. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2022. №55, Том 3. С. 46–51. DOI: https://doi.org/10.24919/2308-4863/55-3-7.
- 10. Олійник В. Інфографіка як елемент дизайну художньої книги: візуально-семантична роль, особливості верстки. Вісник КНУКіМ. Серія: Мистецтвознавство. 2022. № 47. С. 186-192. DOI: https://doi.org/10.31866/2410-1176.47.2022.269638.
- 11. Олійник В. Регіональний фокус формування українського книжкового дизайну. Культура і сучасність : альманах. НАКККіМ. 2022. № 2. С. 110–116. DOI: https://doi.org/10.32461/2226-0285.2.2022.270558.
- 12. Олійник В. Інновації візуальної мови сучасного українського книжкового дизайну. MODERNÍ ASPEKTY VĚDY. Svazek XX mezinárodní kolektivní monografie. Praha: Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o., 2022. С. 529–539.
- 13. Олійник В. Український комікс: еволюція чи деградація книжкового дизайну? Věda a perspektivy. Praha, 2023. № 3(22). P. 391–399. DOI: https://doi.org/10.52058/2695-1592-2023-3(22)-392-399.
- 14. Олійник В. Становлення традиції проєктування книжкових видань в Україні. MODERNÍ ASPEKTY VĚDY. Svazek XXVI mezinárodní kolektivní monografie. Praha: Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o., 2022. С. 494–511.
- 15. Udris-Borodavko N., Oliinyk V., Bozhko T., Budnyk A., Kyselova K., Udris I. Intersection Points Between Contemporary Art and Design. Journal of Higher Education Theory and Practice, 2022. Vol. 22, № 11. P. 20–32. URL: https://articlegateway.com/index.php/JHETP/article/view/5408 [Scopus, квартиль Q3].
- 16. Oliinyk V., Chuieva O., Arefiev V., Prystavka V., Knyzhnykova S., Lytvynenko N. Multimedia Technologies in Modern Visual Communications and Design Education. Journal of Curriculum and Teaching, 2022, Vol. 11, № 9; Special Issue. P. 72-80. DOI: https://doi.org/10.5430/jct.v11n9p72 [Scopus, квартиль Q3]
- 17. Олійник В. Художньо-комунікативні трансформації книги на тлі еволюції візуальної парадигми в українському дизайні. Деміург: ідеї, технології, перспективи дизайну. Київ: КНУКіМ. 2023. Том 6, № 1. С. 70–86. DOI: https://doi.org/10.31866/2617-7951.6.1.2023.279062.
- 18. Олійник В. Книжкові ілюстрації Надії Лопухової: авторська художня концепція, графічний потенціал. Art and design. 2023. №1(21). С. 135–142. DOI: https://doi.org/10.30857/2617- 0272.2023.1.13.
- 19. Олійник В. Конструктивні особливості сучасної української друкованої книги. Вісник КНУКіМ. Серія: Мистецтвознавство. 2023. № 48. С. 178-184. DOI: https://doi.org/10.31866/2410-1176.48.2023.282482.
- 20. Oliinyk V. Signs of the Uniqueness of the Ukrainian Printed Book in the Context of the Global Digitalisation of Art. Культура і мистецтво у сучасному світі. Київ : КНУКіМ. №24, 2023. С. 243-252. DOI: https://doi.org/10.31866/2410-1915.24.2023.287703.
- 21. Будник А., Снісаренко В., Олійник В. Анімалістична тема у творах молодих українських дизайнерів у період повномасштабного російського вторгнення. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. 2023. № 65, Том 1. С. 48-55. DOI: https://doi.org/10.24919/2308-4863/65-1-8.
- 22. Олійник В. Трансформація жіночого образу в українській ілюстрації від радянських часів до сьогодення. Деміург: ідеї, технології, перспективи дизайну. Київ: КНУКіМ. 2023. Том 6, № 2. С. 266-278. DOI: https://doi.org/10.31866/2617-7951.6.2.2023.292150.
- 23. Олійник В., Чуєва О. Exploring the taxonomy and creative dynamics of infographics: a comprehensive classification and analysis. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. 2023. № 67, Том 1. С. 188-194. DOI: https://doi.org/ 10.24919/2308-4863/67-1-25.

- 24. Олійник В. Графічний дизайн у фокусі світових маніфестів. Věda a perspektivy. Praha, 2023. № 11(30). P. 421–429. DOI: https://doi.org/10.52058/2695-1592-2023-11(30)-421-429.
- 25. Олійник В. Розвиток книжкової справи в Україні в аспекті видавничої діяльності. MODERNÍ ASPEKTY VĚDY. Svazek XXIX mezinárodní kolektivní monografie. Praha: Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o., 2023. С. 587–601.
- 26. Udris-Borodavko N., Oliinyk V., Bozhko T., Budnyk A., Hordiichuk Y. Aesthetics and semiotics in 21st century visual communications: Pedagogical and sociocultural aspects. Research Journal in Advanced Humanities, 2023. Vol. 4, № 4. P. 22-40. DOI: https://doi.org/10.58256/rjah.v4i4.1144 [Scopus, квартиль Q1].
- 27. Мулкохайнен В. Львівські інтерпретації художнього образу книги. Українська культура : минуле, сучасне, шляхи розвитку : наук. зб. Вип. 46. Рівне : РДГУ, 2023. С. 275–280. DOI: https://doi.org/10.35619/ucpmk.v46i.709.
- 28. Мулкохайнен В. А., Бойко В. А. Образотворчий потенціал імерсивних технологій в українському дизайні. Теорія та практика дизайну. Культура і мистецтво. Київ: НАУ, 2024. Вип. 1(31). С. 124–132. DOI: https://doi.org/10.32782/2415-8151.2024.31.14

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези; аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість: забезпечення промисловості чи населення новим видом інформаційно-комунікаційних послуг

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0118U100122

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Смирна Леся В'ячеславівна

2. Lesia V. Smyrna

Кваліфікація: д. мист., с.н.с., 17.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0483-1915

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія мистецтв України

Код за ЄДРПОУ: 21661316

Місцезнаходження: вул. Бульварно-Кудрявська, 20, Київ, 01054, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Кабінет Міністрів України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Школьна Ольга Володимирівна

2. Olha V. Skholna

Кваліфікація: д.мист., професор, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7245-6010

Додаткова інформація: Scopus 57830012100

Повне найменування юридичної особи: Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

Код за ЄДРПОУ: 45307965

Місцезнаходження: вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Комунальна

Сфера управління: Держадміністрація

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Скляренко Наталія Владиславівна

2. Nataliia Vladyslavivna V. Skliarenko

Кваліфікація: д. мист., професор, 17.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9188-1947

Додаткова інформація: Scopus 57338605300

Повне найменування юридичної особи: Луцький національний технічний університет

Код за ЄДРПОУ: 05477296

Місцезнаходження: вул. Львівська, буд. 75, Луцьк, Луцький р-н., 43018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Михайлова Рада Дмитрівна

2. Rada Mykhailova

Кваліфікація: д.мист., професор, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7264-0205

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет технологій та дизайну

Код за ЄДРПОУ: 02070890

Місцезнаходження: вул. Мала Шияновська, буд. 2, Київ, 01011, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кротова Тетяна Федорівна
2. Tetiana F. Krotova

Кваліфікація: д.мист., професор, 17.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2282-0029

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет технологій та дизайну

Код за ЄДРПОУ: 02070890

Місцезнаходження: вул. Мала Шияновська, буд. 2, Київ, 01011, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Михайлова Рада Дмитрівна
2. Rada Mykhailova

Кваліфікація: д.мист., професор, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7264-0205

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет технологій та дизайну

Код за ЄДРПОУ: 02070890

Місцезнаходження: вул. Мала Шияновська, буд. 2, Київ, 01011, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Колосніченко Марина Вікторівна
2. Maryna V. Kolosnichenko

Кваліфікація: д.т.н., професор, 05.19.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0020-3214

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет технологій та дизайну

Код за ЄДРПОУ: 02070890

Місцезнаходження: вул. Мала Шияновська, буд. 2, Київ, 01011, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Кротова Тетяна Федорівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Кротова Тетяна Федорівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Полякова О. В.
Реєстратор	УкрІНТЕІ
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна